

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 59 (23)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

December
1
Joulukuu

Prenumerationspris — Tilaushinta
Helt år — Koko vuosikerta 5 m.
Halft år — Puoli vuosi 3 ”
Postportot inber. — Postimaksu siihen luettuna.
Lösnummer — Irtonaisnumero à 30 p.

Ansvarig redaktör: Vastaava toimittaja:

O. A. Nyman

Adr.: Gräsviksg. 10. Osote: Ruoholahdenk. 10.

Annonspris — Ilmoitushinta

Per petitråd } 25 p.
Petiiti-riviltä }

8:de årgången

1900

8:s vuosikerta

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Liiton sääntöjen 9 ja 10 §§ johdosta ovat liittohallituksen jäsenten ja niiden varajäsenten, tilintarkastajain ja niiden varajäsenten vaalit toimitettavat kaikissa osastoissa **sunnuntaina 16 p:nä joulukuuta.**

Liittohallituksesta ovat vuoden lopussa vuorossa erota: hrat C. A. Bernström, K. Cajander ja J. A. Kosk.

Liittohallitukseen jäävät edelleen: hrat K. J. Mandelin, F. W. Saastamoinen, K. Skogster ja Alfr. Stampell.

Eroamisvuorossa olevat tilintarkastajat ovat: hrat E. Frimodig, G. E. Enberg ja J. A. Snell.

Tilintarkastajiksi jäävät edelleen: hrat O. Savolainen ja E. Tötterman.

Näihin virkoihin valitut jäsenet tulevat niihin jäämään kaksi vuotta.

Eroavat liittohallituksen varajäsenet ovat: hrat K. E. Mustonen, C. Cajander, K. F. Bäckman, A. L. Nyman ja J. Holmberg.

Eroavat tilintarkastajain varajäsenet ovat: hrat J. Lystinen, E. Haggrén, K. F. Hellgren, K. Johansson ja V. Mallenius.

Varajäsenet, 5 liittohallitusta ja 5 tilintarkastajia varten, valitaan yhdeksi vuodeksi.

*

Helsingin Kirjaltajayhdistys on, liiton sääntöjen määräyksen johdosta, kokouksessaan 25 p:nä marraskuuta asettanut seuraavat ehdokkaat:

Liittohallitukseen:

Cajander, K.
Bernström, C. A.
Kosk, J. A.

Liittohallituksen varajäseniksi:

Jakobsson, A. J. Lyytikäinen, L.
Nyman, O. A. Tolvanen, J.
Drockila, R.

Tilintarkastajiksi:

Enberg, G. E.
Pettersson, F. E.
Penttinen, A.

Tilintarkastajien varajäseniksi:

Tötterman, A. Lystinen, J.
Forsström, V. Frosterus, Aug.
Corander, E.

*

Vaalilippuun ei saa kirjoittaa useampaa kuin 3 nimeä liittohallitusta, 5 liittohallituksen varajäseniä, 3 tilintarkastajia ja 5 tilintarkastajien varajäseniä varten. Samoin on huomattava ettei vähempää nimimäärää, kuin yllä on mainittu, saada lippuun kirjoittaa, sekä että henkilön nimeä, jolla ennestään on joku virka, ei voida vaalilippuun merkitä.

Jos huomataan virhe vaalilipussa, ei sitä kuitenkaan kokonaisuudessaan hyljätä, vaan ainoastaan se ryhmä, jossa virhe on huomattu; esim. jos virhe olisi jossakin nimessä liittohallitusta, tai mitä virkaa hyvänsä, varten, niin hyljätään

ainoastaan se ryhmä, jossa virheellinen nimi on huomattu, mutta hyväksytään vaalilippu muissa kohdissaan.

Tarkastetut äänestyspöytäkirjat, joihin on merkitty niiden henkilöjen nimet ja äänimäärä, jotka vaalissa ovat ääniä saaneet, ovat lähetettävät tarkastusvaliokunnah puheenjohtajalle, herra Alb. Karjalaiselle, osoite: J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö, Helsinki, **ennen 25 p:nä joulukuuta.**

Tämän ajan kuluttua saapuneet äänestyspöytäkirjat hyljätään.

Vaalialia, joka on toimitettu toisena päivänä kuin mitä ylempänä on määrätty, ei hyväksytä.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Jämlikt förbundets stadgar §§ 9 och 10, skall val af förbundsstyrelseledamöter, suppleanter till dessa, revisorer och dessas suppleanter företagas vid samtliga Förbundsafdelningar **söndagen den 16 december.**

Afgående förbundsstyrelseledamöter vid årets slut äro: hrr C. A. Bernström, K. Cajander och J. A. Kosk.

Kvarstående förbundsstyrelseledamöter äro: hrr K. J. Mandelin, F. W. Saastamoinen, K. Skogster och Alfr. Stampell.

Afgående revisorer äro: hrr E. Frimodig, G. E. Enberg och J. A. Snell.

Kvarstående revisorer äro: hrr O. Savolainen och E. Tötterman.

Val af dessa befattningar gäller 2 år.

Afgående styrelsesuppleanter äro: hrr K. E. Mustonen, C. Cajander, K. F. Bäckman, A. L. Nyman och J. Holmberg.

Afgående revisorssuppleanter äro: hrr J. Lystinen, E. Haggrén, K. F. Hellgren, K. Johansson och V. Mallenius.

Valet af suppleanter, som uppsätts 5 för styrelsen och 5 för revisorererna, omfatta endast 1 år.

*

Typografernes förening i Helsingfors, har i enlighet med förbundsstadgarna, å sammanträde den 25 november uppsatt följande kandidater till:

Förbundsstyrelse:

Cajander, K.
Bernström, C. A.
Kosk, J. A.

Förbundsstyrelsens suppleanter:

Jakobsson, A. J. Lyytikäinen, L.
Nyman, O. A. Tolvanen, J.
Drockila, R.

Revisorer:

Enberg, G. E.
Pettersson, F. E.
Penttinen, A.

Revisorssuppleanter:

Tötterman, A. Lystinen, J.
Forsström, V. Frosterus, Aug.
Corander, E.

*

Valsedel får icke upptaga flere än 3 namn till förbundsstyrelse, 5 till förbundsstyrelsesuppleanter, 3 namn till revisorer och 5 till revisorssuppleanter. Likaså måste iakttagas att icke häller mindre antal namn än här nämns får upptagas samt äfvenså att icke person, som innehar befattning, åter uppsättes till densamma.

Uppkommer fel å valsedel, utan endast den grupp af kasseras fullständigt, hvarå felet finnes; t. ex. om fel skulle finnas å något eller några af namnen till förbundsstyrelse eller hvilken som helst annan befattning, så kasseras endast den grupp, hvartill det felaktiga namnet hör, men valsedeln för öfrigt gäller.

De justerade röstprotokollen, upptagande namn och röstetal å alla dem, som vid valet erhållit röster, skola insändas till Kontrollnämndens ordförande hr Alb. Karjalainen, adress J. Simelii arfvingars boktryckeri aktiebolag, Helsingfors, **före den 25 december.**

Efter denna tid inkomna röstprotokoll kasseras.

Val, förrättadt å annan dag än här ofvan föreskrifvits godkännes icke.

Förbundsstyrelsen.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: 1327. Engblom, Harald Fredrik. — 1328. Turunen, John.

Hämeenlinnan osastosta: — Från Tavastehus afdelning: 1329. Lund, Karl Fredrik. — 1330. Hast, Viktor.

Muuttaneita jäseniä. Afflyttade medlemmar.

91. Nylund, Gustaf Hemming, Helsingistä Hämeenlinnaan, från Helsingfors till Tavastehus. — 146. Berlin, F. L. E., 744. Engholm, K. K., Helsingistä ulkomaalle, från Helsingfors till utlandet. — 939. Lindblom, Johan, Vaasasta ulkomaalle, från Vasa till utlandet. — 671. Tynell, C. H., 960. Nyström, O. J. R., Vaasasta Helsinkiin, från Vasa till Helsingfors.

Liittohallituksen kokoukset.

25 p. marrask. Saapuvilla kaikki jäsenet paitsi hra Skogster, joka oli ilmoittanut olevansa estetty. Esitettiin ehdotus säännöiksi „Satunnaisten menojen rahastoa“ varten. Ehdotuksen tarkastus jätettiin seuraavaan kokoukseen. — Käsiteltiin juoksevia asioita.

Förbundsstyrelsens sammanträden.

Den 25 nov. Närvarande samtliga medlemmar utom hr Skogster, hvilken anmält förfall. Föredrogs ett förslag till stadgar för „Tillfälliga utgiftsfonden“. Granskningen bordlades till nästa möte. — Behandlades löpande ärenden.

Seurasi sitte kuvaelma „Valon voitto“, jossa Väinämöinen Kalevan kansan ympäröimänä loihti auringon ja kuun Louhea piilosta.

Arvokas ohjelma sai osakseen innokkaita aploodeja.

Juhla loppui klo 12 yöllä, iltaa jatkettiin illallisilla Palokunnan-talon yläsalissa.

Från världsutställningen i Paris.

(Forts. fr. n:o 22).

I juli hvarje år anställs en praktisk och teoretisk examen med lärjungarna. Lärjunge, som åtnjutit skolans undervisning i tre år, underkastas en afgangspröfning och erhåller, om denna utfaller väl, ett „diplôme de capacité“.

Skolans hufvuduppgift är visserligen att utbildna *sättare*, men undervisning lämnas alla eleverna äfven i öfriga grenar af yrket och hvad därmed eger samband, däribland äfven i stereotypning och galvanoplastik.

Undervisningen är metodisk och progressiv, börjande med sättning efter tryckt manuskript och med större stilsort (korpus), och hand i hand med sättningen gå öfningar i korrigering, ombrytning o. s. v. Redan efter sex månader får lärjungen försöka sig på accidensarbeten, tabeller o. d. Efter första årets slut sättes endast efter skrifvet manuskript. Äfven i tryckning såväl med handpräss som maskinpräss instrueras eleverna.

De arbeten, som utgått från skolans tryckeri, hafva uteslutande utförts af eleverna, naturligtvis under tillsyn af läraren, som därvid lämnat sina råd, men icke själf lagt hand vid arbetet. Bland dessa arbeten framhölls främst det i tre upplagor (1888—1896) utkomna arbetet „Nations de Typographie“, 32 sidor 8:o. Detta verk, som utgör en handbok i boktryckerikonsten och som innehåller prof af alla slags typografiska arbeten, däribland matematik, grekiska och allehanda accidenser, har naturligtvis erbjudit stora svårigheter. Det har erhållit loford af såväl den franska som den utländska fackprässen. Åtskilliga tabell- och accidensarbeten, skolans i fem färder tryckta „Diplôme d'apprentissage“ m. m., förtjena äfven att framhållas. Slutligen må nämnas, att syndikatets periodiska publikation „Bulletin de la Chambre des Imprimeurs“ sättes och tryckes i skolan. Den utkommer numera hvarannan månad med ett nummer om 20 tvåspaltiga oktavsidor, innehållande såväl annonser som text. Skolans inventarier äro af utmärkt beskaffenhet och den är rikligen försedd med materiel.

*

Af i viss mån annan karaktär än l'Ecole Gutenberg äro de med enskilda tryckerier förnade yrkesskolor, såsom det stora *Chaix'ska* tryckeriets „Ecole professionnelle de typographie“. Dess elever äro genom kontrakt med firman antagna lärlingar, hvilka lärotid är fyra år och hvilka åtnjuta dagaflöning från 50 centimer till 3 fr. 50 c.

Undervisningen är äfven här metodisk och progressiv, men hvarje lärling tillhör endast endera af skolans bägge afdelningar, af hvilka den ena omfattar *sättare* och litografer, den andra tryckare, stilgjutare, bokbindare m. fl. Hvad särskildt sättareskolan beträffar, säger det sig själf, att, då undervisningen är anknu- ten till utförandet af arbeten för firmans kunder, densamma icke kan vara så rent pedagogiskt anordnad som i l'Ecole Gutenberg; emellertid synes den lämna fullt så god garanti för grundlighet och mångsidighet.

*

Vid återresan från Paris togs vägen öfver Berlin och jag begagnade då tillfället att göra ett besök å ett af Tysklands största tidningstryckerier, nämligen Local Anzeigers, för att se hur det utvecklat sig sedan mitt senaste besök därstädes 1896. Denna tidning hade vid industriutställningen i Berlin egen paviljong, där den visade ett tidningstryckeri med, om jag ej misstager mig, 6 sätmaskiner. Med kändedom om det stora antal *sättare*, som detta tryckeri då sysselsatte, trodde jag att maskinernas antal hade mångdubblats. Jag blef därför mycket öfverraskad, då jag på min fråga om hur många maskiner de nu ha, fick till svar: *ingen enda, vi ha langat allesamman upp på vinden.*

G. A. Larsson.

Juhla-runo

Turun Xirjaltajayhdistyksen 10:een vuosijuhlaan
18. 11. 1900.

*Me teemme työtämme hiljaa vaan,
Mut kotkan siivin se lentää,
Se kulkee voittoista kulkuaan
Ja linnaan, mökkihän entää,
Ja valon viesti on työmme tää
Ja sumut se hälventää.*

*Min mieltii tutkija suojassaan,
Sen työmme ilmoille kantaa,
Suo siintää silmähän kaihoavaan
Totuuden kirkasta rantaa,
Tuo maahan kastehen taivaisen,
Tuo tuulia aatteiden.*

*Ja kultakieliä kanteleen
Kun käsi laulajan soittaa,
Kun kummin, taivaisin tenhoineen
Hän syömmet syttää ja voittaa,
Niin meidän työmmepä laulut nuo
Yl' mailman helkkyä suo.*

*Niin ylväs, ylväspä työmme on
Ja kotkan siivin se lentää.
Säteenä armahan auringon
Se linnaan, mökkihän entää.
Ajottain jos surua tuopikin,
Tuo riemua runsaamin!*

*Me teemme työtämme hiljaa vaan
Ja teemme toivovin rinnoin.
Suo talven laitella sulkujan,
Ne kevät murtavi innoin!
Mi kaunist' on sekä oikeaa
Ei maista se kuolemaa.*

*Se säilyy suojassa ylhäisen,
Mi säätää kohtalot kansain,
Mi sulkee suojaansa pienoisen,
Sen päästää angesta ansain,
Hän antaa riemua ajallaan
Taas lapsille köyhän maan.*

Irene Mendelin.

Jokaisen jäsenen kunnianasia on
säännöllisesti suorittaa maksunsa.

Tampereelta.

Mallikelpoinen kirjapaino näyttää tulevan Tampereelle hiljakkoin perustetusta Tammerfors Nyheter'in painosta. Mainitussa painossa kun painettiin jouluksi ilmestyvää lehteä „Joulukyyhkynen“, painaminen kun alkoi eräänä aamuna ja kesti yhtämittä seuraavan päivän aamuun, jolla ajalla tuli valmiiksi kokonaista 700 arkkia. Lehden kustantajaa (ent. kirjapainon isäntää) alkoi tämä kuitenkin kyllästyttää, jonka vuoksi hän työnsi painajan syrjään ja alkoi itse painamisen tehden kehilöön uuden kehyksen, painajan tekemää sylinteripeitettä pois repiesään nimitti hän sen „vanhaksi turkiksi“, josta löytyi tavaraa vaikka minkälaista. Toivomme lehden kustantajan antavan edelleenkin opetusta painajalle, ettei hän vastaisuudessa sylinteriä turkeilla vaatettaisi. Mainita sopii, että mainittu painaja on yksi niitä urhoja, joka uhkaavan lakon aikana ei ryhtynyt toveriensa seuraan, olta- tuan silloin eräässä toisessa kirjapainossa. Tästä urhoollisuudestaan sai hän kumminkin uloskäskyn tullessaan kirjaltajain silloiseen perheiltamaan.

*

Onnistuneen iltaman hommasi Tampereen osaston huvitoimikunta v. k. 18 p:nä Raittiustalolla. Ohjelmaan kuului: Esitelmä maisteri Severi Nyman'ilta, laulua Tamp. Nuorisoseuralta, runo, näytelmä „Juhannusaattona“, kuvaelma, satu ynnä tanssia. Avara sali oli tungokseen asti täynnä yleisöä, jotenka iltamasta olikin puhdasta voittoa 202 m 60 p. Ikävintä asiassa oli se, kun ei yhdistyksellä ole omaa huoneustoa, jossa olisi voitu pitää harjoituksia, vaan suoriuduttiin kumminkin pulasta huvitoimikunnan jäsenten uhraavaisuuden kautta, he nimit- täin antoivat maksutta huoneitaan mainittuun tarkoitukseen. Onko syy yhdistyksen puheenjohtajassa, jonka huolena se on, vai missä? Niin ainakin usea arvelee. Enemmän verta suoniin! Pois veeltous ja välinpitämättömyys yhteisessä asiassa, toivoo

Eräs.

Sääntöehdotus

Helsingin Työväenyhdistysten, Ammattiyhdistysten ja osastojen Paikallisyhdistyksen.

1 §. Helsingin paikallisen ammattijärjestön muodostavat kaikki kaupungissa toimivat työväenyhdistykset, ammattiyhdistykset ja osastot, jotka ovat siihen liittyneet ja kannattavat sen tarkoitusta, joka on:

a) Yhteisesti rahallisella avustuksella kannattaa kaupungin järjestyneen työväestön taistelua paremman aineellisen toimeentulon saavuttamiseksi, etupäässä työnsulkujen kautta työttömiksi jääneitä, vaan myös varojen mukaan lakossakin olevia;

b) milloin mahdollista on, yhdessä taistelussa olevan ammattikunnan kanssa ryhtyä sovittamaan riitaisuuksia tai niiden syntymistä ehkäisemään.

2 §. Yllämainittuun järjestöön liittyneet yhdistykset ja osastot ovat velvolliset:

a) antamaan mahdollisen nopeasti tietoja syntyneistä selkkauksista, sekä vastauksia järjestön hallinnon tekemiin kysymyksiin;

b) suorittamaan työnseisausten ja lakkojen kantatukseen tarvittavat varat sekä järjestön hallinnon juoksevat menot. Järjestön hallinnon määräämä taksoitus, joka tapahtuu jäsenluvun mukaan ja korkeintaan saa nousta 25 penniin viikossa jokaista työssä olevaa jäsentä kohti, on suoritettava viimeistään viikon kuluessa hallinnon määräämästä viimeisestä maksupäivästä, uhalla että laiminlyönyt yhdistys tai osasto sen ajan jälkeen katsotaan järjestöstä eronneeksi.

Muist. Eronnut yhdistys tai osasto voi uudelleen päästä järjestöön, vaan ei sattuvain selkkausten tapahtuessa ole oikeutettu saamaan kannatusta ennenkuin 6 kuukautta on kulunut uudestaan liittymisestä.

c) Työnsulkujen ja lakkojen sattuessa ei järjestön varoista apua luovuteta, ennenkuin työnsulku tai lakko on vähintään viikon kestänyt.

